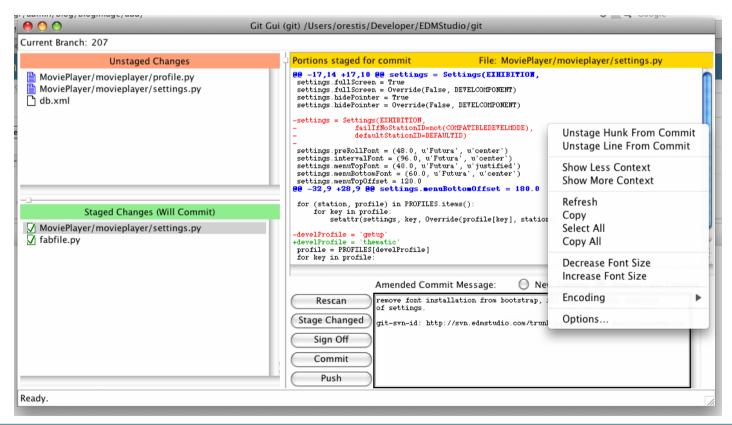
IŠ PRAEITOS PASKAITOS

- su git add pridėtas pakeitimas yra valdomas git
  - norint jį pašalinti, reikia ne tik ištrinti iš katalogo, bet ir atlikti git rm
- konfigūracijos yra (pvz .gitconfig failams)
  - linux /home/<username>
  - windows %UserProfile%
  - mac/Users/<username>
- mac kdfiff3 instaliuoti reikia su brew http://macappstore.org/kdiff3/

IŠ PRAEITOS PASKAITOS

 ne visuomet, tačiau dažniausiai greičiau ir patogiau nei komandinė eilutė yra git gui/git-gui

IŠ PRAEITOS PASKAITOS

git versija virtualioje mašinoje

```
$ git --version // git version 2.17.0
```

pasiimti vieną failą iš kito branch'o

```
$ git checkout 516e831 failas.txt
$ git checkout master failas.txt
```

- klonuojant repozitoriją ateina tik master branch'as, o kitus reikia pull'intis
- jei nesigauna galite supakuoti ir atsiųsti visą repozitoriją
   .zip formatu ir parašyti, kad tiksliai neišeina

WEB EVOLIUCIJA. REACTJS

Andrius Stašauskas

andrius@stasauskas.lt

http://stasauskas.lt/itpro2018/

TURINYS

- Web evoliucija
  - Javascript istorija
  - Modernūs įrankiai
- React
  - JSX
  - stiliai ir kiti resursai
  - komponentai

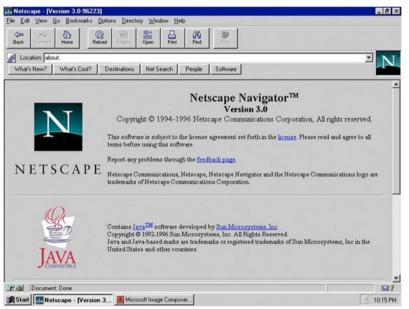

INTRO

- 1991 m. Berners-Lee sukūrė ir paleido pirmajį web puslapį
  - http://info.cern.ch/
- Dramatiškas web technologijų pasikeitimas
- Modernus web kūrimas = daug įrankių, daug konceptų, galybė būdų padaryti tą patį
- Įrankiai sudėtingi, bet leidžia kurti tokias aplikacijas, kurių prieš tai negalėjome
  - ir daug greičiau
  - ir daug lengviau valdomų (maintain)

WEB 1.0 (1991-2001)

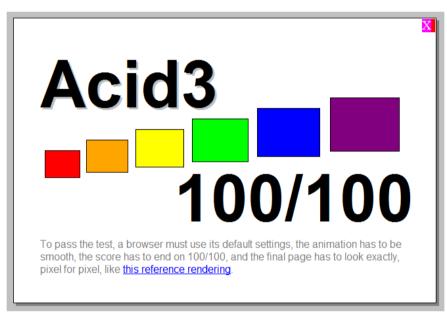

WEB 1.0 (1991-2001)

- Tipiškas puslapis: static HTML, patalpintas GeoCities, parašytas naudojant FrontPage ar DreamWeaver
- Technologijos: /CGI-BIN -> Perl -> PHP/ASP -> Java / .NET
- Aplikacijos: skriptai ir vidutinio dydžio serveriai
- Interaktyvumas: Java apletai, ActiveX, DHTML
- Naršyklės: Mosaic, Netscape, IE
- Esminiai pasiekimai: gimė JS / HTML / CSS, išrasta Java ir Flash, multimedija per img ir iframe
- Kodo dalybos: "script list" svetainės
- Duomenų formatas: HTML su lentelėmis

WEB 2.0 (2001-2010)


```
- 中では3分 Option Option Option は 近・ようつ
<?xml version="1.0" encoding="utf-8" ?>
<definitions xmins:http="http://schemas.xmisoap.org/wsdi/http/" xmins:soap="http://schemas.xmisoap.org/wsdi/soap/"</p>
xmins:s="http://www.w3.org/2001/XMLSchema" xmins:s0="http://www.ClayShannon.com"
 xminis:sopene-http://schemas.xmisoap.org/soap/encoding/
xmins:tim='http://microsoft.com/wsdi/mime/textMatching/'xmlns:mime="http://schemas.xmisoap.org/wsdi/mime/
targettlamespace-http://www.clayShanono.com'xmins='http://schemas.xmisoap.org/wsdi/'>
- <s:schema elementFormDefault="qualified" targetNamespace="http://www.ClayShannon.com"
  - <s:element name="GetDow">
     - <s:complexType>
      - <s:sequence>
          <s:element minOccurs="1" maxOccurs="1" name="intYear" type="s:int" />
          <s:element minOccurs="1" maxOccurs="1" name="intMonth" type="s:int" />
         <s:element minOccurs="1" maxOccurs="1" name="intDay" type="s:int" />
        </s>sequence>
      </s:complexType>
     </s:element>
    <s:element name="GetDowResponse">
     - <s:complexType>
      - <s:sequence>
         <s:element minOccurs="0" maxOccurs="1" name="GetDowResult" type="s:string" />
        </s:sequence>
      </s:complexType>
  </s:schema>
 </types>
- <message name="GetDowSoapIn">
  <part name="parameters" element="s0:GetDow" />
 </message>
<message name="GetDowSoapOut">
  <part name="parameters" element="s0:GetDowResponse" />
 </message>
contType name="DOWSoap"
 - < operation name= "GetDow"
    <input message="s0:GetDowSoapIn"/>
     <output message="s0:GetDowSoapOut" />
```


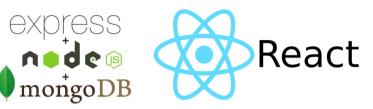
WEB 2.0 (2001-2010)

- Tipiška svetainė: puslapiai, surenderinti serveryje, MySQL duomenų bazė, naudojama J2EE ar Rails
- Serveris: J2EE, ASP.NET, Rails, Django, LAMP, monolitinė architektūra
- Klientas: AJAX, MooTools/Prototype, jQuery
- Naršyklės: Mozilla -> Firefox, IE6 -> IE8, Opera, Chrome
- Rich Internet aplikacijos (Flash, Silverlight, GWT, EXT, YUI)
- Esminiai pasiekimai: AJAX, mobile išmanieji įrenginiai,
   JSON, Stack Overflow
- Kodo dalybos: SourceForge, Google Code
- Duomenų formatas ir perdavimas: XML per SOAP/WS

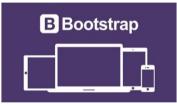

MODERNI ERA (2010-DABAR)

MODERNI ERA (2010-DABAR)

- Tipiška svetainė: kliento JS, JSON API, mikroservisai su Node/Java paleisti per Amazon AWS, NoSQL DB
- Serveris: Node/Express, AWS, Java, ASP.NET MVC, Heroku
- Klientas: HTML5, Backbone, Angular, React, Bootstrap
- Naršyklės: Chrome, FF, Safari, Edge, visos "evergreen"
- Vieno-puslapio aplikacijos
- HTML5: canvas / WebGL, WebSockets, Web Workers, data storage, CSS flexbox, CSS grid, OS/native APIs
- Didžiausi pasiekimai: Node, naršyklės pluginų mirtis
- Kodo dalybos: decentralizuota versijų kontrolė, i.e. Github
- Duomenys: JSON -> binariniai per HTTP/WebSockets

- 1995: Javascript kalba išrasta Brandon Eich iš Netscape
- 1999: ES3 specifikacija; XMLHttpRequest išrastas Microsoft
- 2001: JSON formatą populiarina Douglas Crockford
- 2005: "AJAX" termino populiarinamas
- 2006: jQuery išranda John Resig
- 2008: ES4 bando įtraukti tipus (atšauktas)
- 2008: "Javascript: the Good Parts" parašyta Douglas Crockford

- 2009: ES5 specifikacija; Node.js išranda Ryan Dahl
- 2010: Underscore.js, Backbone.js ir Coffeescript išranda Jeremy Ashkenas
- 2012: Microsoft sukuria TypeScript
- 2014: Facebook sukuria Flow (silpnesni tipai)
- 2015: ES6 specifikacija (dar vadinama ES2015)
  - klasės, moduliai, iteratoriai, arrow funkcijos, binariniai duomenys, kolekcijos, generatoriai/promise'ai..

- 2016: ES7 specifikacija užbaigiama (ES2016)
- 2017: ES8 specifikacija užbaigiama (ES2017)
  - await/async kurie dirba su generatoriais/promise'ais
- 2018: ES9 specifikacija užbaigiama (ES2018)
- Brian Terlson (ECMAScript redaktorius):

I do not believe types are in the cards for the near future. <..>
Just adopting TypeScript as the standard would of course be great
for TypeScript users <..> don't expect anything near term

MODERNUS WEB KŪRIMAS

Kas tai yra??

JAVASCRIPT IŠŠŪKIAI

- JS projektavimo tikslas buvo pasiekti, kad užvedus pele ant beždžionės ji imtų šokti
- dažniausiai vienos eilutės skriptai
- 10 eilučių buvo normalūs
- 100 eil. buvo jau dideli
- 1000 eil. niekas net negirdėjo apie tokius
- JS nebuvo projektuotas didesniam programavimui
  - viskas tuo ir buvo paremta

JAVASCRIPT IŠŠŪKIAI

- nėra modulių sistemos
- nėra enkapsuliacijos
- prototipais paremtas paveldimumas
- nėra statinių tipų ar kompiliavimo
- objektai ir duomenys dinamiškai modifikuojami
- minimali standartinė biblioteka
- skirtingos naršyklės ir jų galimybės
- dokumentų atvaizdavimo modelis perdarytas aplikacijoms

JS PROGRAMUOTOJO TIKSLAI

- minimizuoti siunčiamų baitų skaičių
- susitvarkyti su naršyklių suderinamumu
- užpildyti JS standartinės bibliotekos ir JS kalbos spragas
- dalintis kodu tarp aplikacijų
- kurti vis sudėtingesnes pilnai paruoštas aplikacijas, kurios
   .. tiesiog yra naršyklėje
- aplikaciją kurti naršyklei yra sunku
- reikia paskirti tiek pat laiko kiek ir kuriant duomenų bazę ir schemą ar servisų sluoksnį
- pagarbos UI!

MODERNŪS ĮRANKIAI

- Babel JS kompiliatorius (ES6/ES2015 -> ES5)
- TypeScript ES6, bet statiškai tipizuotas
- SASS/LESS
- Modulių formatai: asinchroninis AMD, sinchroninis CommonJS, ES6 statinis analizavimas
- Pakavimas/leidimas
  - Node.js V8 JS Chrome Engine
  - NPM paketų manageris su Node

MODERNŪS ĮRANKIAI - SURINKIMAS

- Kompiliavimas: ES6/Typescript į ES5
- Grupavimas: daug failų į vieną
- Minifikavimas: pašalinami tarpai, komentarai, trumpiau pervadinami kintamieji
- Kodo atskyrimas: mažiau reikalinga užkrauta vėliau
- Grunt: keletas užduočių per įskiepius
- Gulp: transformuoti duomenis žingsniais
- Browserify: CommonJS moduliai į naršyklę
- Webpack: bet kokius modulius (AMD/CJS/ES6 modules, CSS, images, ...) transformuoti naršyklei ir ne tik

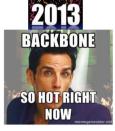
KĄ NAUDOJA PROGRAMUOTOJAS

- Failų stebėjimas, kompiliavimas ir atnaujinimas
- Sourcemaps ir kiti naršyklės įrankiai (F12)
- Hot ("karštas") atnaujinimas
  - modulių pakeitimas, redagavimais gyvai
- Mocha, Jasmine, Tape, Jest ar Karma testai
- Chai, Expect, Sinon, JSDOM assert'ai
- Selenium, PhamtomJS
- Klaidų/standartų tikrinimas-lintinimas: ESLint
- Bibliotekos: jQuery, Underscore/Lodash

JAVASCRIPT KARKASAI (FRAMEWORKS)

ATEITIS

- "X as a Service"
- "Serverless" backends depends on BaaS backend as service
- Microservices, Containers
- Large-scale data transfer schemas/tools
- "Isomorphic" / "Universal" Javascript apps
- Server rendering
- Javascript everywhere
- Cross-platform toolkits (Cordova, Ionic)
- Desktop (Electron), Mobile (React Native)

ATEITIS

- Component-based architectures
- "Virtual DOM"
- CSS-in-JS
- WebGL, Web Workers, Service Workers
- Functional Programming
- Immutable Data
- Reactive Programming / Observables
- Static typing

UŽDUOTIS 1 - REDAKTORIAI

- MousePad arba Notepad++
- Eclipse senesnis
  - apt-get install eclipse openjdk-8-jdk
  - Help > Install New Software...
    - Eclipse Java EE Developer Tools
    - Eclipse Web Developer Tools
  - m2e Maven Integration Plugin (maven projektui)
  - Eclipse failus su jsx kodu vadiname .jsx

UŽDUOTIS 1 - REDAKTORIAI

- Eclipse naujesnis
  - https://eclipse.org/downloads/eclipse-packages/
  - Execute eclipse-inst per Xubuntu file manager
  - Help -> Eclipse Marketplace plugin'ai:
    - Eclipse Web Developer Tools
    - TypeScript IDE
  - Projektą atidaryti
    - File -> Open Projects From Filesystem -> Directory

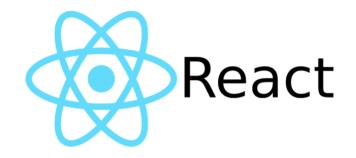
UŽDUOTIS 1 - REDAKTORIAI

Visual Studio Code

```
$ sudo add-apt-repository ppa:ubuntu-desktop/ubuntu-make
$ sudo apt-get update
$ sudo apt-get install ubuntu-make
$ sudo umake ide visual-studio-code
$ cd /.local/share/umake/bin
$ ./visual-studio-code
$ File -> Open Folder
```

VARTOTOJO SĄSAJOS PROGRAMAVIMAS SU REACTJS

- MVC vaizdas, biblioteka, o ne karkasas
  - MVC ir susijusios architektūros vėliau
- reikia pasirinkti dalis tam tikrai situacijai (būsenos valdymui, navigacijai, ..)
- įtakotas funkcinio programavimo (UI = f(būsenos), vienkrypčiai duomenys)
- uždari komponentai ir žymėmis paremta JSX sintaksė ("HTML in JS")

KODĖL BUVO SUKURTAS REACT

- Sunku buvo apjungti duomenis su UI
- Blogas UX naudojant "kaskadinius" DOM medžio atnaujinimus
  - React virtualus DOM per JS nes JS greitas
- Daug besikeičiančių duomenų
- Sudėtinga Facebook UI architektūra
- Parėjimas toliau nuo MVC mentaliteto

PAPRASTAS 'HELLO WORLD' PAVYZDYS

```
<html>
<head>
<title>E-Shop </title>
</head>
<body>
Labas
</body>
</html>
```

\$ firefox index.html

ĮTRAUKIAME STILIUS IR JS

```
<html>
  <head>
    <title>E-Shop </title>
    link rel="stylesheet" href="styles.css">
  </head>
  <body>
    Labas
  <!-- <script src="app.js"></script> -->
  </body>
  </html>
```


app.js

```
console.log('Pasileido')

for (var i = 0; i < 10; i++) {
  console.log('Pasileido ' + i)
}</pre>
```

styles.css

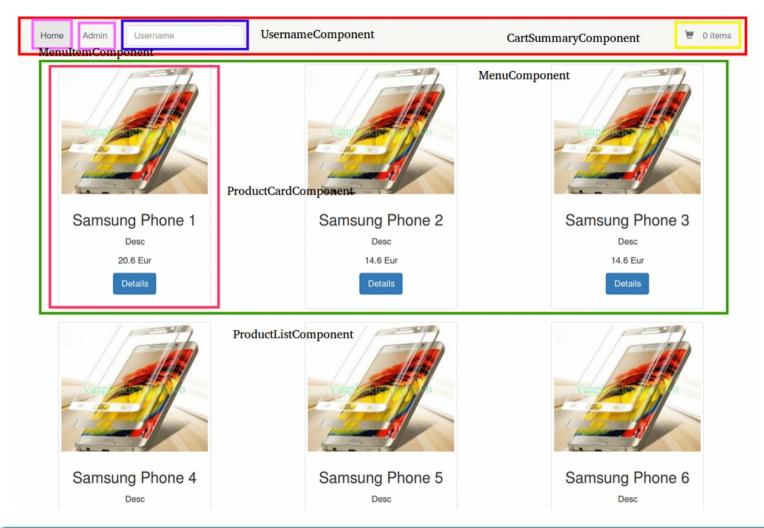
```
.custom-paragraph {
  color: red
}
```

REACT KOMPONENTAS

- Web aplikacijos blokai, panaudojami ne vieną kartą
- React komponentas tai funkcija
  - funkcijai paduodama informacija, gaunamas output
- Funkcija apibrėžia UI laike
- Kuriami naudojant React.createClass()
- vienintelis būtinas metodas yra render()
- įterpiami naudojant React.renderComponent() arba ReactDOM.render()

REACT KOMPONENTAS

UŽDUOTIS 2 - PRIDEDAM REACT

Į head dalį:

```
<link
  rel="stylesheet"
  href="https://stackpath.bootstrapcdn.com/bootstrap/4.1.3/css/boot
  integrity="sha384-MCw98/SFnGE8fJT3GXwEOngsV7Zt27NXFoaoApmYm81iuXo
  crossorigin="anonymous"
>
```

Body pabaigoje:

PIEŠIMAS (REACTDOM.RENDER)

index.html

```
<div id="root"></div>
```

app.js

```
const component = <h1>Hello, world</h1>;

ReactDOM.render(
  component,
  document.getElementById('root')
);
```

- Susikurti branch'ą, nepamiršti git add, git commit, git push
  - kiekvieną dieną

REACT KOMPONENTAI NAUDOJANT JAVASCRIPT

```
var HelloComponent = React.createClass({
  render: function() {
    return React.createElement(
          "div",
          null,
          "Hello ",
          this.props.name
        );
});
ReactDOM.render(React.createElement(
 HelloComponent,
  { name: "Jane" }),
  document.getElementById('root')
```


JSX PAGALBA

```
<MyButton color="blue" shadowSize={2}>
  Click Me
</MyButton>
```

sukompiliavus

```
React.createElement(
   MyButton,
   {color: 'blue', shadowSize: 2},
   'Click Me'
)
```

JAVASCRIPT JSX

JSX galima naudoti Javascript'ą

```
<Komponentas atributas1={2+3} atributas2={someVar} atributas3={{a:</pre>
```

- Šiuo atveju atributas1 paduodama JS išraiška, ji bus įvykdyta
- atributas2 priskiriama JS išraiška su kintamuoju. Jeigu kintamasis egizstuos JS kode, jo reikšmė bus priskirta
- atributas3 tiesiog yra priskiriamas objektas {a: 'b'}

PASTABOS

- JSX leidžia rašyti "html" žymes, bet kai kurie dalykai daromi kitaip.
  - Norint nurodyti CSS klasę, vietoj atributo class rašome className
  - komponentų atributai dažnai keičiasi į formą, panašią java'ai:
    - pvz. iš background-url į backgroundUrl

KOMPONENTAS NAUDOJANT JSX

```
var HelloComponent = React.createClass({
   render: function() {
     return <div>Hello {this.props.name} </div>;
   }
});

ReactDOM.render(React.createElement(
   HelloComponent,
   { name: "Jane" }),
   document.getElementById('root')
);
```


KOMPONENTAS NAUDOJANT JSX IR ES2015

```
class HelloComponent extends React.Component {
    render() {
       return <div>Hello {this.props.name}</div>;
    }
}

ReactDOM.render(
    <HelloComponent name="Jane"/>,
       document.getElementById('root')
);
```


UŽDUOTIS 3

- pasibandyti visus pavyzdžius
  - su F12 pažiūrėti, ką jie sukuria
- JSX pabandyti sudėtingesnį HTML kodą
  - kas neveikia ar veikia ne taip?
    - klausti arba googlinti

KOMPONENTŲ KOMPOZICIJA

KOMPONENTŲ KOMPOZICIJA #1

KOMPONENTŲ KOMPOZICIJA #2

KOMPONENTO ATRIBUTAI (PROPS) #1

- this.props komponentui perduoti atributai
  - gali būti programuotojo sugalvoti
  - React'o persiunčiami pagal nutylėjimą (props.children)
- Papildomai kiekvienas komponentas gali nusakyti kokių atributų tikisi
- PropTypes rodo klaidas tik tada, kai naudojamas React development režimas

```
ProductCardComponent.propTypes = {
  id: React.PropTypes.number.isRequired,
  image: React.PropTypes.string.isRequired,
  title: React.PropTypes.string.isRequired,
  description: React.PropTypes.string.isRequired,
  price: React.PropTypes.number.isRequired,
};
```


KOMPONENTO ATRIBUTAI (PROPS) #2

kaip tokį komponentą iškviesti:

```
<ProductCardComponent
  key={index}
  id={product.id}
  image={product.image}
  title={product.title}
  description={product.description}
  price={product.price}
/>
```

KOMPONENTAS SU ATRIBUTU

```
class HelloComponent extends React.Component {
    render() {
        return (<div>Hello {this.props.name}</div>);
    }
}

HelloComponent.propTypes = {
    name: PropTypes.string.isRequired
}

ReactDOM.render(
    (<HelloComponent name="Jane"/>),
    document.getElementById('root')
);
```

UŽDUOTIS 4

- pakeisti propTypes
  - iš PropTypes.string į PropTypes.number
  - ką rodo konsolė naršyklėje?
- pakeisti name: į surname:
- pakeisti name=" į vardas="

STILIAI

- ReactJs galima rašyti taip vadinamus inline styles, naudojant style atributą
- Vietoj to, kad aprašytume stilius CSS faile, jie yra rašomi Javascript'u
- Pagrindinė nauda komponento stiliai įtakoja tik tą komponentą, kuriame jie aprašyti
- Ne viskas, kas įmanoma CSS'e, yra įmanoma inline styles

STILIAI - PAVYZDYS

NAUJO KOMPONENTO ŠABLONAS

ŠAKNINIO KOMPONENTO NUPIEŠIMAS

```
ReactDOM.render(
     <Component prop1={prop1Value} />,
     document.getElementById('root')
);
```

- Dažniausiai būna vienoje vietoje aplikacijoje
- Vaikiniai komponentai automatiškai nusipiešia

UŽDUOTIS 5 - PIRMIEJI KOMPONENTAI #1

- Užduočiai turėtų užtekti 2 failų sukūrimo index.html ir app.js
- Galite pasiimti bet kokį paveikslėlį iš interneto
- Norint nurodyti CSS klasę, vietoj atributo class rašome className
- Sukurkite statinį produktų sąrašo vaizdą

UŽDUOTIS 5 - PIRMIEJI KOMPONENTAI #2

- Sukurkite 2 komponentus:
  - ProductCardComponent mokantis piešti vieną produkto kortelę
  - ProductListComponent mokantis piešti daug produktų kortelių
- Vienas produktas sąraše: paveikslėlis, pavadinimas, kaina, mygtukas į detales
- Užpildykite vaizdą testiniais duomenimis
- Kortelėms galite naudoti https://getbootstrap.com/docs/4.1/components/card/

KAIP ĮGALINTI IMPORT'US?

- vis tik norime būtų modernūs naudoti ES6 import
  - kitiems JS moduliams, stiliams, paveiksliukams
- reiktų modulių administratoriaus
- reiktų prijungti pvz. RequireJS patiems, jei norėtumėm CommonJS formato..
  - bet tam reiktų loaderių...
    - o tada reiktų modulių administratoriaus..
      - be to, per script naudojamas babel negali matyti failų sistemos, reiktų kitaip prijungti babel..
- .. ir t.t.

STOP!

UŽDUOTIS 6

- Pirmąsias užduotis padarysime, kad žinotume, kaip tai veikia, bet daugiau patys link ir script neberašysime
- Toliau naudosime modernius įrankius
  - es2015, npm, babel, webpack
- CSS ir paveiksliukus importuosime su import

```
import './App.css'; // iš src/ katalogo
import pav from './../public/favicon.ico';
var style = { backgroundImage: 'url(' + pav + ')', width: 100, height
var styleAlt = { backgroundImage: `url(${pav})`, width: 100, height:
var jsx = (<img src={favicon} className="klase-is-app-css"/>);
// arba tiesiog i CSS idedam background-image: url(./logo.png);
```


UŽDUOTIS 6 - BIBLIOTEKOS PER NPM

Kaip pasileisti

```
$ apt-get install nodejs-legacy npm
$ npm install -g create-react-app
$ create-react-app hello-world
# Pridedam bootstrap priklausomybe i package.json dependencies
# "bootstrap": "4.1.3",
# "jquery": "1.9.1",
# "popper.js": "1.14.3"
$ npm install
$ npm run build
$ npm start
```

"Sugadinti" projektą, kad atsirastų griaučiai:

```
$ npm run eject
```

 Pastaba: atgal grįžti nepavyks, tai tik TESTAS, ir neskirta realiam projektui

UŽDUOTIS 6 - BIBLIOTEKOS PER NPM

Windows ypatingai svarbu versijos

```
$ node --version // v8.10.0
$ npm --version // 3.5.2
$ create-react-app --version // 2.1.1
```

 NPM dar reikalauja ir windows build tools / linux buildessential

```
$ npm install -g windows-build-tools // windows
$ apt install build-essential // linux
```

- pasidalinkite su kitais, kurios node ir npm versijos jums veiks Windows
- taip pat gali tekti leisti iš Git Bash. Ir įsidėti node/npm katalogą į environment variables rankinių būdų katalogą

PATIKRINTI AR VEIKIA ES2015/ES6 IR BABEL'IS

Modulis/Modulis.js - kataloge Modulis failas Modulis.js

```
class Polygon {
  constructor(height=2, width=3) {
    this.height = height;
    this.width = width;
  }
  get area() {
    return this.calcArea()
  }
  calcArea() {
    return this.height * this.width;
  }
}
export default Polygon;
```

index.js

```
import Polygon from './Modulis/Modulis';
console.log(new Polygon().calcArea());
```


PATIKRINTI, AR VEIKIA JEST TESTAI

npm test paleidžia App.test.js per Jest

```
import Polygon from './Modulis/Modulis';
it('calculates area correctly', () => {
  expect(new Polygon().calcArea()).toEqual(6);
  });
```

 https://github.com/facebookincubator/create-reactapp/blob/master/packages/reactscripts/template/README.md#running-tests

PATIKRINTI AR VEIKIA BOOTSTRAP

index.js

import '../node_modules/bootstrap/dist/css/bootstrap.min.css';

app.js

<button className="btn btn-primary" role="button">Reload</button><

KITOJE PASKAITOJE

Javascript moduliai. Arrow funkcijos. Map/filter/Reduce. Kolekcijos

